

Μία προσέγγιση στην ποιητική συλλογή
«ΜΙΚΡΟΙ ΘΕΟΙ ΣΕ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑ ΠΕΛΑΓΗ»
του Κώστα Στεφανόπουλου.

Από την Λέτα Κουτσοχέρα

Αγαπητοί φίλοι και φίλες, κυρίες και κύριοι... καλησπέρα...

Όλοι εμείς εδώ πιστεύουμε στη ποίηση, γι αυτό βρισκόμαστε απόψε σε αυτόν τον φιλόξενο χώρο, του Ομίλου Εξυπηρετητών, για να επικοινωνήσουμε, μεταλαμβάνοντας με τον απώτατο κοσμικό λόγο, που μας ενώνει, αυτόν τον λόγο, τον οποίο είχε υμνήσει και μεταλαμπαδεύσει με την ποίησή του και το έργο του ο ποιητής, εμπνευστής και δημιουργός αυτού του Ομίλου, ο αείμνηστος «Δάσκαλος» Δημήτρης Κακαλίδης. Ήδη έχουμε μπει σε ένα τέτοιο κλίμα, μέσα από την συνοπτική εισήγηση, της φίλης, Βούλας Κωστοπέτρου, στο έργο του Κώστα Στεφανόπουλου, που είναι το τιμώμενο πρόσωπο αυτής της βραδιάς, όσο και μέσα από την ωραία και περιεκτική ομιλία, της αγαπητής Βάσως Εργαζάκη... Συνεχίζουμε αυτήν την περιήγηση, μπαίνοντας στις σελίδες της ποιητικής συλλογής, «Μικροί Θεοί σε Απολλώνια Πελάγη», για να πλεύσουμε όλοι μαζί, πάνω στο καράβι της ποίησης του καπετάνιου, ποιητή, Κώστα Στεφανόπουλου. Μιας ποίησης, που χτυπάει στο βάθος της ύπαρξης, για να βγάλει τα πολύτιμα κοιτάσματα, που είναι κρυμμένα μέσα της, ν' ανακαλύψει αρχέτυπα σύμβολα, να προβάλει σχήματα μαγικά ερωτικών συζεύξεων. Μέσα σε αυτήν την ασφυκτικά υλιστική εποχή, που ζούμε, εποχή κρίσης προ πάντων ιδεών και αξιών, που δημιούργησε ο ίδιος ο άνθρωπος με τα εγκεφαλικά και καθαρά υλιστικά και οικονομικά συστήματα, αυτά που επιδιώκουν ν' απανθρακώσουν ότι πολυτιμότερο εγκατοικεί στην ανθρώπινη ύπαρξη, εμείς εδώ, είναι ανάγκη ν' αντιτάξουμε άλλου είδους συστήματα, αξιακά, δομημένα πάνω στο πνεύμα, στην αλήθεια και στην ποίηση. Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς πρέπει να δώσουμε περισσότερη προσοχή στην ψυχή του ανθρώπου, που εκφράζεται με την τέχνη και την αγάπη, με την θεία αναζήτηση και με τ' όνειρο... Να δώσουμε περισσότερη σημασία στο «πολύτιμον» της ζωής, εξασφαλίζοντας, με πνευματικά όσο και με υλικά αγαθά, την τιμή και την αξιοπρέπεια του ατόμου...

Πάντα έρχονται στο νου μου τα λόγια του Μπέρτολτ Μπρέχτ, που είχε πει: «Μα δε θα λένε, γιατί ήτανε σκοτεινοί καιροί, θα λένε, γιατί σώπαιναν οι ποιητές τους». Σίγουρα οι ποιητές δεν πρέπει να σωπαίνουν ποτέ... Κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες, πρέπει να οραματίζονται και να προχωράνε. Ένας από αυτούς τους άγρυπνους ποιητές, τους αναζητητές της ομορφιάς και της απώτατης αλήθειας, είναι και ο Κώστας Στεφανόπουλος, που υψώνει τη φωνή του, μέσα από την ποίηση. Μια ποίηση που έχει γεννηθεί από πραγματικά και νοερά μακρινά ταξίδια, που έχει αναδυθεί από τον μύθο και την ιστορία, γι αυτό μας μυεί και μας έλκει, μας συγκινεί και μας ταξιδεύει...

Ακούστε τι μας λέει:

Εκστατικοί, στεκόμαστε
στο λευκό περιστύλιο,
ζητώντας στα απόκρυφα
και στα ανερμήνευτα
την ομορφιά και το βάθος,
που βρίσκονται στο αέτωμα
του καλλιμάρμαρου ναού.

Και πιο κάτω:

Ταξιδευτές και πλάνητες,
Στη μοναξιά της ύπαρξης,
Στο μέσα του εαυτού μας.

Τόπος, χρόνος, ιδέα, αιτία και σκοπός, συνυπάρχουν και συνυφαίνονται μέσα σε ένα μικρό ποίημα, που τα πάντα χωρεί, για ν' αποδώσει με μέτρο, την ουσία και το μέγεθος των πραγμάτων. Για ν' αποδώσει, την ομορφιά που πηγάζει από αέναα ταξίδια σε πελάγη μεγάλα και φωτεινά, πελάγη της ζωής, του θανάτου, της αγάπης και του ονείρου...

Ιδού:

Ξένε, εσύ, που ταξίδεψες
στα μεγάλα πελάγη
των χαμένων ονείρων.

Ξένε, εσύ, που ξεχνώντας
το θάνατο, γνώρισες
τη μεγάλη αγάπη.

Πόσο όμορφος φαίνεσαι
Όταν, ακόμη, ταξιδεύεις.

Εισχωρώντας στη ποίηση του Κώστα Στεφανόπουλου, αισθανόμαστε να μας διαπερνά, ένας ρυθμός γόνιμος και οικείος, που μας ξαναφέρει στην εστία της ύπαρξής μας, μας υπενθυμίζει την ιερότητα της εφηβείας μας, μας μεταφέρει σε μυστικούς κόσμους, φανταστικούς, μέσα από τον αισθητό ηφήλιο κόσμο μας.

Μας λέει:

Ο Σείριος ανεβαίνει
την πλαγιά του ουρανού.
Είναι μια νύχτα φωτεινή
σ' ένα γαλήνιο πέλαγος.
Κι εμείς, αιώνιοι έφηβοι
με τους ανεμοδείκτες
των αισθήσεων να γεμίζουν
το φλόκο του έρωτα,
με μυστικές υποσχέσεις.
Όρτσα, πανάρχαια γνώση
κι η λαγουδέρα σταθερή
πλώρη στον κόλπο του Βαθιού.

Ο κόλπος του Βαθιού, είναι ο κόλπος της Ιθάκης.

Οι παραθέσεις λευκών αμμουδιών και Βυζαντινών ναών, εγείρουν στο πνεύμα εικόνες Ελληνικού τοπίου, σηματοδοτώντας τον χώρο και τον χρόνο, μεσ' από την ύλη και την ιδέα, το κτιστό και το άκτιστο, το θεατό και το αθέατο....

Μεσημέρι κ' η αμμουδιά
ολόλευκη, καυτή.
Ίσκιος βυζαντινού ναού
με πελαγίσιο αγνάντιο.
Κ' η γαλήνη μοναχική.
Από τ' ακρογιάλι, ψίθυρος
μακρινός, μας ταξιδεύει
πίσω από λέξεις, στη σιωπή
των αθέατων κόσμων.

.....

Και αλλού

Σ' αυτό το ολόλευκο νησί
ηλιογέννητοι Έλληνες
από την κρύπτη του χρόνου,
κατευθύνουν τους λογισμούς
σε ιερά μονοπάτια
οραμάτων και ονείρων.

Το εναρμόνιον της ποιητικής γλώσσας, με το εναρμόνιον της ποιητικής σκέψης, συνθέτουν το πνεύμα του ποιητή, για να αποκαλύψει και να φωτίσει, στιγμές μυστικές και φανερές, νοηματοδοτώντας την καθημερινότητά μας.

Καταφεύγει στη ρίζα του ρυθμού, για να μεταφέρει ψυχικούς, άδηλους συνειρμούς... Η λέξη συναρθρώνεται με την ιδέα και γίνεται λόγος τετελειωμένος... Ο Κώστας Στεφανόπουλος με παραινετικό πνεύμα, καλεί για αυτογνωσία, προκαλεί για φιλοσοφική σκέψη και μέσα από την εναρμόνιση μιας διαυγούς ισορροπίας πνεύματος και σώματος, δημιουργεί πολυσημίες και ποιητικές συνάψεις, με ένδοξες λέξεις...

Μπαίνει σε αρχαία σχήματα, εξυμνεί την εγγύτητα, την φιλότητα, τον έρωτα, τη φύση, με ένα λόγο λακωνικό, συμβολικό και αληθινό, για να εξάρει τη μυστική λειτουργία της ενότητας του όλου, την βαθιά σχέση του εαυτού μας με όλους και όλα γύρω μας...

Ο φιλοσοφικός νους της ποιητικής του μας υπενθυμίζει το «Γνώθι σαυτόν»...

Λέει:

Μια επικέντρωση γνώσης,
σ' αυτή την περιπλάνηση,
γι' αυτό που είμαστε, γι' αυτό
που μπορούμε να είμαστε.

Ο λόγος του, μας οδηγεί στην αναζήτηση του παγκόσμιου ρυθμού, στην ταύτιση του εγώ με το εμείς, δηλαδή σε μία διαρκή αναζήτηση της βίωσης του ανυπέρβλητου...

Αστρόφωτος ο ουρανός,
και φεγγάρι ολόγιομο
κοιτάζει, στα υγρά μάτια
των ανθρώπων, τη χαρά τους
για τη φύση και το σύμπαν,
σ' έναν παγκόσμιο ρυθμό.
Μια γνώση προϋπάρχουσα
σε στιγμές ταύτισης, τότε,
που όλα γίνονται «εμείς»

Είναι ο ρυθμός, που κυλάει στη φλέβα του ποιητή, ένας ρυθμός γνώριμος, κυκλικός, που ρέει στη φλέβα όλου του κόσμου, ένας μαθηματικός ιερός αριθμός, η αναπνοή που μας ενώνει. Ένα μεταξωτό νήμα που συνδέει τόπους χρόνους και ανθρώπους. Είναι ο κοσμικός λόγος, που είναι ο ίδιος για όλους, και εισχωρεί σε όλες τις πράξεις της ζωής και της τέχνης, τροφοδοτώντας αέναα, τον ποιητικό λόγο που συγκινεί, τέρπει και απαλλάσσει, που ανοίγει προσβάσεις στον εσώτερο νου, τροφοδοτώντας το ταξίδι στο όνειρο..

Ακούστε:

Μια χαραμάδα στην ψυχή
θα μένει πάντα ανοιχτή,
για καινούριο ταξίδι,
στην εσώτερη έρημο....

Κι εσύ χωρίς τα στολίδια,
θα μένεις γυμνός και μόνος...
σ' ένα ταξίδι ονείρου...

Το πνεύμα της αναζήτησης ενός ονείρου, είναι εκείνο που κρατάει τον ποιητή σε εγρήγορση, τον αναπτερώνει και τον ελευθερώνει, ανακαλώντας κρυμμένες μηνύμες, αναζητώντας την αλήθεια. Κατά τον Θουκυδίδη: «Ταλαίπωρος τοις πολλοίς η ζήτησις της αλήθειας, και επί τα έτοιμα μάλλον τρέπονται.» (Α,2.) Η ποίηση ίσως είναι για εκείνους τους λίγους, που δεν καταφεύγουν στα έτοιμα και τα φανερά, στο «φαίνεσθε» που πολλές φορές εξαπατά, αλλά που τέρπονται από την εξερεύνηση και την αγωνιστική αναζήτηση του αιθαιλούς «είναι»...του φωτός, της αλήθειας, που λάμπει, μυστικά και ακατάπαυστα, χωρίς να προδίδει... Για τους γνήσιους ποιητές και για τους εραστές της ποίησης, η ζήτησις αυτής της αλήθειας είναι εύμορφος εσώτερος νόμος.

Εδώ ο ποιητής Κώστας Στεφανόπουλος διερμηνεύει τον εσωτερικό του κόσμο και τον κόσμο που τον περιβάλλει, εκφράζει την δική του αλήθεια, αλλά και την ενιαία αλήθεια του σύμπαντος, ορθοτομώντας την σκέψη του, για να γίνει ο λόγος οικουμενικός. Εδώ συνυπάρχουν, το λογικό και το άλογο, το ρητό και το άρητο, το συναισθηματικό και το υπαρξιακό, μέσα σε ένα βαθύ, λυρικό, ποιητικό διάνυσμα.

Και είναι διαχρονικός και επίκαιρος, όταν μας λέει:

Κι όταν, γυρίσουν δύσκολοι καιροί
και συνθήκες σκληρές
για κοινωνική συνοχή,.....

.....
Θα θυμάσαι τη γαλήνη
κάτω από το ιστίο,
τ' αγνάρια των μικρών ποδιών
στην απάτητη αμμουδιά,
κι εκείνο το πορφυρό
ηλιόγευμα της αγάπης.

.....
Αφού, ο ήλιος υπάρχει
για όλους, όσους κοιτάζουν
σε Απολλώνια πελάγη.

Εάν μου λέγατε φίλοι μου να σας πω, ποιες εικόνες είναι εκείνες που έχουν έρθει αυθόρμητα στο νου μου, όσες φορές έχω μπροστά μου την ποιητική συλλογή «Μικροί Θεοί σε Απολλώνια Πελάγη» θα σας έλεγα πολλές, όπως αυτή του Χριστού, που περπατούσε πάνω στα κύματα,... ή εκείνη, όπου ο ημίθεος Οδυσσέας ναυαγός, πάλευε μέσα στην τρικυμία του πελάγους, επικαλούμενος το πνεύμα του θεού της θάλασσας, του Ποσειδώνα,... ή αυτή με τις ωκεανίδες νύμφες, όταν ήρθαν να συντρέξουν τον Προμηθέα που ήταν καρφωμένος στον άλυτρο βράχο του Καυκάσου, και έμειναν εκεί κοντά του πιστές μέχρι το τέλος.

Μία άλλη εικόνα είναι αυτή, όπου πάνω από την ιριδίζουσα θάλασσα, την λάμπουσα από τις αχτίδες του θεού του ήλιου, του Απόλλωνα, αστράφτει ο χορός των δελφινιών, καθώς ακολουθούν τον ρυθμό της θείας μουσικής που ακούνε από μακριά.....

Ακόμη έρχεται, τώρα, στο νου μου, η θέα της απέραντης θάλασσας, πάνω από τον ναό του Ποσειδώνα στο Σούνιο.

Άλλη εικόνα, οι κινούμενοι πίνακες στα έργα του Αγγελόπουλου. Αμέτρητα καράβια με κόκκινα πανιά να σαλεύουν πάνω σε μία βαθιά καθρεφτίζουσα θάλασσα.....

Έρχονται κύματα μουσικής του Σκαλκώτα, από τη μουσική σύνθεση της «Θάλασσας» ή «της επιστροφής του Οδυσσέα», ή έρχονται στο νου τα λόγια του Πλήθωνα του Γεμιστού, από τον δέκατο όγδοο ύμνο του, τρίτο από τους ιερούς, που μας λέει: Ω, όλοι οι θεοί, είτε πάντοτε να μας ανορθώνετε».

Εδώ, φίλοι μου, επιτρέψτε μου, κλείνοντας, να τελειώσω κι εγώ με μία ευχή που λέει: Ω. μικροί θεοί στα Απολλώνια πελάγη, είτε πάντοτε να μας ανηψώνετε, να τριγυρνάτε γύρω μας, μέσα μας, για ν' απλώνουμε τα χέρια, ν' ανοίγουμε την καρδιά μας, να ελευθερωθεί το πνεύμα μας για να ζυγώσουμε την ομορφιά της αγάπης και του φωτός ...

Είθε, να διαχυθεί παντού, μέσω του Ομίλου Εξυπηρετητών, η δύναμη της ποίησης της αποψινής βραδιάς και ο ορθός λόγος...

Σας ευχαριστώ.
ΛΕΤΑ ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑ
16-2-2013